

بسمه تعالی

نمونه اصلاح شده

موضوع اثر : بافت پلاس

پودمان چهارم از پایه هشتم : صنایع دستی

گرد آورنده : سمیه چوپانی اوارشک

رشته تحصیلی و تدریس : کار و فناوری

استان خراسان رضوی

شهرستان سرخس

سال تحصیلی ۹۴-۹۳

پروژه بافت پلاس

پودمان های مرتبط با این پروژه :

✓ پودمان صنایع دستی

✓ پودمان فناوری شهروند الکترونیکی ۲

✓ پودمان فناوری اطلاعات و ارتباطات پایه هفتم

✓ پودمان کار با چوب پایه هفتم

پودمان صنایع دستی

(بافت)

بافتندگی یکی از هنرهای بشر از ابتدای زندگی وی بوده است. انسان ها توانسته اند با استفاده از هنر بافتندگی بسیاری از نیازهای خود را بر طرف کنند. شما نیز می توانید با فرا گرفتن تعدادی از مهارت‌های بافتندگی در این پودمان برخی از نیازهای خود خانواده و مدرسه را بر طرف کنید.

تا کنون اندیشیده اید که با داشتن یک نخ چه کارهایی می توانید انجام دهید؟

بافت تارو پود یا بافت تخت چه کاربردهایی دارد؟

در چه محل‌هایی از این روش بافت استفاده می شود؟

برخی از این شایستگی‌ها که در این پودمان به دست می آورید:

✓ کار گروهی مسئولیت پذیری مدیریت منابع در انجام کارها

✓ بافت تخت

✓ تهیه دار چوبی

✓ بافت پلاس

✓ رعایت نکات ایمنی و بهداشت در انجام کارها

پلاس نوعی گلیم درشت بافت است و موارد استفاده ای چون گلیم داردودر بیشتر مناطق روستایی یافت می شود. از دیر باز به عنوان زیر انداز مناسب جهت محافظت از رطوبت سرما و گرمای زمین به کار می رود.

بافت پلاس در مناطقی از استان خراسان رضوی مانند کلات و شهرستان سرخس و بعضی مناطق در استان خراسان شمالی رایج می باشد.

از این بافت در اندازه های بزرگ به عنوان زیر انداز و در اندازه های کوچک آن به عنوان بافت های تزئینی مانند کیف می توان استفاده کرد.

شکل ۱-۴

برای شروع کار با هم کلاسی های خود یک گروه کاری تشکیل دهید و هدف خود را از بافت پلاس مشخص کنید...

کار کلاسی

هم زمان با انجام مراحل بافت پلاس تصاویر گزارش صوتی و فیلم کوتاه تهیه نمایید .

کار خارج از کلاس

در مورد تفاوت بافت پلاس و گلیم و کاربردهای آن تحقیق کرده و گزارش آن را به دبیر خود ارائه دهید .

مواد و ابزار مورد نیاز: چارچوبی به ابعاد ۴۰*۶۰ (دار) - نخ چله - یک قطعه چوب نازک به پهنای ۳ سانتیمتر (چوب تسمه) - یک قطعه چوب استوانه ای شکل به قطر حدود ۲ سانتیمتر (چوب هاف) - پارچه های مازاد و بدون استفاده (بریده شده در عرض یک سانتیمتر) (قلاب (برای عبور آسانتر نخ ها) دفتین (برای محکم کردن بافت ها) - قیچی (شکل ۱-۴)

رشته های پارچه

نخ چله

چوب تسمه

دفتین

دار چوبی

چوب هاف

پود کش

قلاب

شکل ۱ - ۴

مراحل اجرای کار

در این پودمان مراحل نحوه چله کشی و مراحل بافت پلاس ارائه می شود. شما نیز می توانید در هنگام یادگیری این مهارت ها وسیله مورد علاقه خود را بیافید.

مرحله اول

چله کشی

در ابتدا نخ چله را که نخ سفید رنگ و بسیار محکم است از سمت چپ دار با فاصله دور تا دور دار می پیچیم. فاصله نخ ها باید یکنواخت باشد. بعد از پایان چله کشی می توان فاصله نخ ها را تنظیم نمود. ابتدا و انتهای نخ را به چوب های دو طرف دار محکم می کنیم. (شکل ۲-۴)

ب

الف

ت

پ

شکل ۲-۴

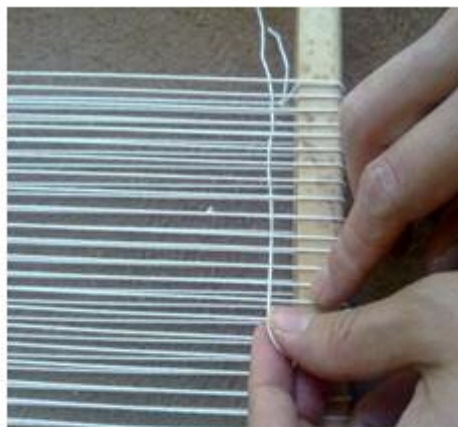
مرحله دوم

کاربرد چوب تسمه و هاف

بعد از پایان چله کشی دوتکه از نخ چله به طول عرض دار جدا می کنیم. در قسمت پایین دار یکی از نخ ها را به صورت یکی در میان (ابتدا زیر و سپس رو) از مابین نخ های چله عبور داده و بعد به جای آن چوب تسمه را قرار می دهیم. چوب را با فشار به قسمت پایین دار منتقل می کنیم. (شکل ۳-۴)

ب

الف

ت

پ

شکل ۳-۴

در قسمت بالای دار نخ دیگر را به صورت یکی در میان (ابتدا رو و سپس زیر) از بین نخ های چله عبور می دهیم. وبعد به جای این نخ چوب هاف را قرار می دهیم. (شکل ۴-۴)

ب

الف

ب

ب

ج

ث

شکل ۴-۴

نکته

توجه داشته باشیم نخ هایی را که از بین نخ های چله عبور می دهیم تا به جای آنها چوب تسمه و هاف را قرار دهیم برعکس یکدیگر از بین نخ های چله عبور داده شود. یعنی اگر نخ اول ابتدا از زیر و سپس از رو عبور داده شده نخ بعدی باید ابتدا از رو و سپس از زیر عبور داده شود.

این نوع چله کشی به چله کشی ترکی معروف می باشد. واز هر دو طرف دار می توان استفاده کرد.

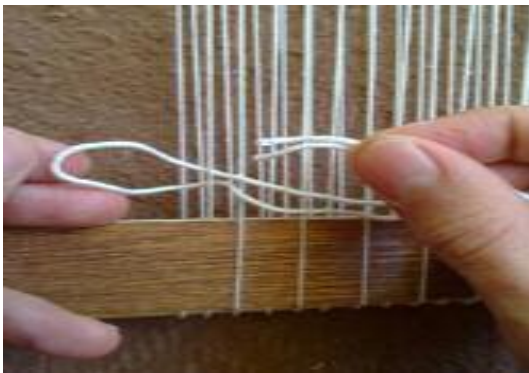
نکته

برای این که چشمهایتان در حین انجام کار اذیت نشود می توانید یک کاغذ رنگی در بین چله کشی دو طرف دار قرار دهید.

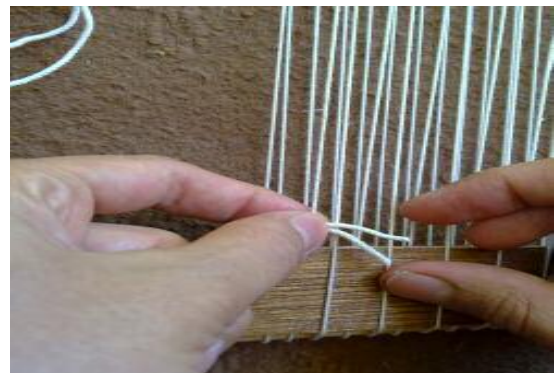
مرحله سوم

بافت زنجیره

در ابتدای بافت به دلیل این که بافتمان محکم بوده و بعد از پایان کار و برش زدن و جدا کردن آن از دار قابل باز شدن نباشد از بافت زنجیره استفاده می کنیم. این بافت را با نخ چله انجام می دهیم به این صورت که ابتدا نخ را دو لا کرده و از زیر دو نخ اول چله عبور داده و به شکل حلقه در می آوریم. (مطابق شکل) و همین کار را تا انتهای رج ادامه می دهیم. (شکل ۴-۵)

ب

الف

ت

ج

چ

ج

خ

ح

شکل ۴-۵

مرحله چهارم

بافت حاشیه

نکته

با قرار دادن چوب هاف روی دار نخ های چله به دو دسته تقسیم می شوند. نخ های روی چوب هاف و نخ های زیر چوب هاف. در نظر گرفتن این نکته در هنگام بافت ضروری است.

برای بافت حاشیه پلاس از نخ چله استفاده می کنیم. در رج اول که از سمت چپ دار شروع می شود با استفاده از قلاب نخ مورد نظر را از زیر نخ های زیر چوب هاف عبور می دهیم (نخ به صورت یکی در میان از بین نخ های چله با استفاده از قلاب عبور داده می شود) و سپس با دفتن آن را محکم می کنیم. برای برگشت نخ از سمت راست دار نخ مورد نظر را با استفاده از پود کش از زیر نخ های روی چوب هاف عبور می دهیم (نخ بدون عبور از لای نخ های چله و به صورت یکسره از زیر نخ های روی چوب هاف عبور داده می شود). رج سوم مانند رج اول و رج چهارم مانند رج دوم تکرار شده. و رج های بعدی به همین صورت ادامه پیدا می کند با بافتن هر رج آن را با دفتن محکم می کنیم. (شکل ۶-۴)

ب.

الف

ب.

ب.

چ

ج

شکل ۴ - ۶

بارش فکری

در مورد این که در بافت پلاس به جز پارچه های مازاد از چه چیزهای دیگری می توان استفاده کرد با دوستان خود مشورت کرده و نتیجه را به کلاس ارائه دهید.

مرحله پنجم

بافت پلاس

بافت پلاس دقیقا شبیه بافت حاشیه انجام می شود با این تفاوت که ما در بافت پلاس از پارچه های مازاد و بدون استفاده که به صورت نوارهای ۱-۵ سانتیمتری در آورده ایم استفاده می کنیم. بعد از پایان بافت پلاس انتهای آن را نیز مانند ابتدای بافت حاشیه می زنیم و در آخر بافت زنجیره را انجام می دهیم. (شکل ۷-۴)

ب

الف

ت

ب

چ

ح

خ

ح

ذ

د

ز

ر

شکل ۴-۷

نکته

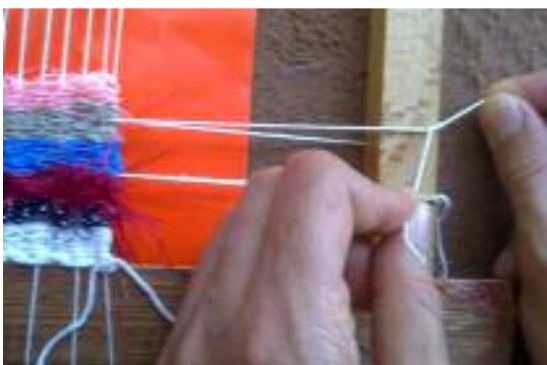
در هنگام بافت برای جلوگیری از جمع شدن پلاس از دو طرف نخ محکمی را (نخ چله) از زیر دو نخ دار از سمت راست و چپ عبور داده و آن را محکم به چوب دار گره می زنیم و حدودا بعد از هر دو سانتی متر بافت این کار را تکرار می کنیم. (مطابق شکل ۸-۴)

ب

الف

ت

ب

شکل ۸-۴

پرسش

آیا می توان در بافت پلاس از طرح های ساده ای که در گلیم کاربرد دارد استفاده نمود؟

کار خارج از کلاس

در شبکه اینترنت انواع بافت مربوط به صنایع دستی کشور را جستجو کنید و نام تصویر و روش بافت آن را از طریق رایانامه برای پست الکترونیکی دبیر خود ارسال کنید.

مرحله ششم

برش

بعد از پایان بافت پلاس ، بافت زنجیره و حاشیه را انجام داده و در مرحله آخر ابتدا و انتهای پلاس را با فاصله از بافت زنجیره. (این فاصله به دلخواه خودمان است هر چقدر که خواستیم طول ریشه های پلاس باشد) برش می زنیم. (شکل ۹-۴)

ب

الف

ت

ج

ج

ب

ح

چ

د

خ

شکل ۹-۴

شما می توانید این پلاس را در ابعاد بزرگ تر به عنوان زیر انداز ویا یک وسیله تزئینی استفاده نمایید. شکل (۱۰-۴)

ب

الف

شکل ۱۰-۴

کار کلاسی

آیا می‌توانید با ابتکار و خلاقیت خود از پلاستی که بافته‌اید یک وسیله تزئینی تهیه نمایید؟ با هم گروهی‌های خود گفتگو کنید سپس ایده‌های خود را برای دیگر هم‌کلاسی‌ها شرح دهید و کار خود را نشان دهید.

کار خارج از کلاس

انواع بافت مربوط به صنایع دستی باعث ایجاد مشاغل مختلف و کارآفرینی برای مردم می‌شود. در جدول زیر نام شغل‌های ایجاد شده و مواد و ابزار مورد نیاز در هر شغل را بنویسید.

نام شغل	مواد و ابزار مورد نیاز

آداب و شرایط کار

کار بالاترین عبادت

اسلام کار و طلب روزی حلال را بالاترین عبادت معرفی نموده است. چنانکه پیامبر می فرماید: (العباده سبعون جزا" افضلها طلب الحلال) عبادت هفت جزء دارد که برترین آن کار و کوشش برای بدست آوردن روزی حلال است.